

Alja

Ali je 13 nesrečna številka?

Tematsko festival tudi letos raziskuje pojav mita, ki je oblikoval našo prazgodovino in se v vedno novih oblikah kaže tudi v aktualni družbeni realnosti. Kaj se dogaja z mitom – predstavlja pravzaprav neprijljubljen družbeni konstrukt, ki s pomočjo iluzornih vrednot zavaja množice ali pa je sam postal nemočna žrtev sistema, ki le sebi dovoljuje pravico do interpretacije? Ne dovolite si presenečenja, kajti veliki ustroj tudi v festivalskem izrazoslovju ni nihče drug kot dobro, staro požrešno potrošništvo. A vendar - morda pa ravno mit, ki se vedno znova rojeva iz bube vztrajno menjajočih se slik realnosti, nosi v sebi upanje, da se bo človeštvo zavedlo potrebnih sprememb. In umetnost skozi nešteto svojih oblik ustvarja potencial mita in opozarja prejemnike, naj ga odkrijejo in udejanjijo.

Tako tudi Ex ponto, ki v svojem imenu nosi besedo most, omogoča vpogled na drugo stran domišljjskega sveta, katere osmišljanje je prav reflektivna nadgradnje prve strani, družbene realnosti z vsemi njenimi neštetimi podpoglavji. Povezujoč element letošnjega festivala je kult osebnosti, na kateremu se je gradil mit. Verjetno dejstvo, da razen ene predstave, vse izvirajo z ozemlja nekdanjega vzhodnega bloka, kjer je ideologija zgradila politično legitimnost na kultu osebnosti, ni naključje. Kljub svoji internacionalnosti pa se festival spodbuja domačo produkcijo, saj je dobra polovica uprizoritev slovenskega porekla oziroma plod mednarodnega sodelovanja domačih avtorjev.

Ena izmed njih je tako včeraj prvič okusila sladkost slovenskega odra, čeprav ni na njej sami prav nič sladkega. Viva Verdi, je nadaljevanje sedemletnega projekta skupine Via Negativa, ki si vsako leto za srčiko svoje predstave izbere enega izmed sedmih smrtnih grehov in ga obdeluje kot gledališčni eksperiment. Tokrat je bila kot peta na vrsti lenoba, kult osebnosti pa bi lahko predstavljal kar gospod režiser Jablanovec sam.

Vsem zbranim je namreč izrazil nestrinjanje s festivalsko produkcijo in pojasnil, da je vse skupaj, tudi napoved opernega dodatka čisti marketinški nateg ter da v znak protesta odpoveduje predstavo. Prelepo, da bi bilo res, a kljub temu obetavno, saj za sabo pusti deset igralcev, ki so po večini seveda besni, ker je delo več mesecev padlo v vodo. Kljub temu se ne odpovejo svojemu nastopu in vsak izkoristi priložnost, da na poseben način izrazi občutke ob nepričakovani situaciji ter vanjo vpleta še svojo osebno zgodbo. Ena od igralk pravi, da si je uspeh treba prislužiti v znoju lastnega pota in zdi se, da je to moto vseh nastopajočih. Vsak tako seže po precej ekstremnih situacijah. Poleg nekaj izvernih izvedbah, Marko Mandič na primer eno uro preždi v plastični vrečki, pa se večina ne more upreti neštetokrat preverjenemu receptu, sestavljenemu iz slačenja in izločanja. V veselje oziroma

zgroženost gledalcev smo torej priča trpljenju lastnega telesa, uriniranju, bljuvanju in seveda nenehni goloti. Kar je tudi sicer Jablanovčeva standardna taktika, nam je zlobno zaupala ena od igralk.

Kaj pa operni dodatek? Nedvomno bi se združitev dveh tako različnih odrskih variacij lahko prelevila v nekaj absurdno ekstravagantnega - klasična opera z vsem svojim bliščem širokih lestvičnih razponov in eksperimentalno gledališče, ki temelji na osebni izpovedi, podprti s čim večjo količino izločkov. Na videz nezdržljivo pa postane neokusno, ko se svetleče obleke opernih pevcev vlečejo po tleh, po katerih je ravnokar nekdo izpraznil svoj mehur. Kakšen je torej smisel te kombinacije, če ne posmehovanje veliki materi vokalne glasbe? Ali pa je pitje lastnega urina dejansko postalo že tako dolgočasno, da potrebuje spremljavo močnih ovacij?

Kljub temu pa predstava podaja zanimivo refleksijo gledališčne realnosti, ki se navadno odvija za odrom. Nastopajoči se razkrijejo kot povsem človeški, vsak soočen s svojimi frustracijami. Glede na to, da je koncept predstave pravzaprav proces sam, ki ga gradijo tako igralci kot režiser, se nam razkriva intimna izkušnja, ki temelji predvsem na samokritiki in posmehovanju teatralni pompoznosti. In kaj se torej obeta letošnjemu Ex pontu, že trinajstem po vrsti? Sodeč po preteklih izkušnjah nič slabega. Kakorkoli že, na vprašanje iz naslova bo moč odgovoriti čez dober teden. Vmes pa si privoščite malce festivalskega vrenja.

To bo naredila tudi Alja.